TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. birželio 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Viešieji pirkimai – Direktyva 2004/18/EB – 1 straipsnio 2 dalies a punktas – Viešieji pirkimai transporto paslaugų srityje – Savivaldybių bendradarbiavimo sutartis dėl socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir teikimo, pagrįsta vadinamuoju „atsakingos savivaldybės“ modeliu, kaip jis suprantamas pagal Suomijos teisę – Atsakomybės už paslaugų organizavimą perdavimas vienai iš atitinkamoje bendradarbiavimo teritorijoje esančių savivaldybių – „In house“ sutartis – Sutarties dėl transporto paslaugų sudarymas be konkurso su bendrove, kurios visos akcijos priklauso atsakingai savivaldybei“

Byloje C-328/19

dėl *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija) 2019 m. balandžio 15 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2019 m. balandžio 19 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurią inicijavo

Porin kaupunki

dalyvaujant

Porin Linjat Oy,

Lyttylän Liikenne Oy,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai S. Rodin, D. Šváby (pranešėjas), K. Jürimäe ir N. Piçarra,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Porin kaupunki*, atstovaujamo *asianajajat* A. Kuusniemi-Laine ir J. Lähde,

– Suomijos vyriausybės, atstovaujamos J. Heliskoski ir M. Pere,

– Austrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Fruhmann,

* Proceso kalba: suomių.

– Europos Komisijos, atstovaujamos M. Huttunen ir P. Ondrůšek ir L. Haasbeek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132, klaidų ištaisymas OL L 339, 2014, p. 14) 1 straipsnio 2 dalies a punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Porin kaupunki* (Porio miestas, Suomija) inicijuotą bylą dėl šio miesto sudarytos viešojo transporto paslaugų sutarties su *Porin Linjat Oy*.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/18

3 Direktyvos 2004/18 1 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ nustatyta:

„1. Šioje direktyvoje taikomi šio straipsnio 2–15 dalyse pateikti sąvokų apibrėžimai.

2. a) „Viešosios [viešojo pirkimo] sutartys“ – tai dėl piniginės naudos vieno arba kelių ūkio subjektų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu sudarytos sutartys, kurių dalykas yra darbų atlikimas, prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, kaip apibrėžta šioje direktyvoje.

<…>

d) „Viešojo paslaugų pirkimo sutartys“ – tai viešosios [viešojo pirkimo] sutartys, kurių dalykas yra II priede išvardytų paslaugų teikimas, išskyrus darbų ir prekių pirkimo sutartis.

<…>“

Reglamentas (EB) Nr. 1370/2007

4 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (OL L 315, 2007, p. 1) 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ numatyta:

„Šiame reglamente:

<…>

b) kompetentinga institucija – valstybės narės ar valstybių narių valdžios institucija ar valdžios institucijų grupė, turinti teisę įsikišti viešojo keleivinio transporto srityje tam tikroje geografinėje teritorijoje, arba bet kokia įstaiga, kuriai suteikti tokie įgaliojimai;

c) vietos kompetentinga institucija – kompetentinga institucija, kurios kompetencijos geografinė teritorija nėra nacionalinė;

<…>

j) vidaus operatorius – teisiškai atskirtas subjektas, kurį vietos kompetentinga institucija, o institucijų grupės atveju – bent viena vietos kompetentinga institucija – kontroliuoja panašiai, kaip ji kontroliuoja savo padalinius;

<…>“

5 Šio reglamento 5 straipsnyje „Viešųjų paslaugų sutarčių sudarymas“ nustatyta:

„1. Viešųjų paslaugų sutartys sudaromos pagal šiame reglamente nustatytas taisykles. Tačiau paslaugų sutartys ir viešųjų paslaugų sutartys, kaip apibrėžta [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 19)] ar [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132)], dėl keleivinio transporto autobusais ar tramvajais paslaugų teikimo sudaromos laikantis tose direktyvose nustatytų procedūrų, jei tokios sutartys nėra paslaugų koncesijų sutartys, kaip apibrėžta tose direktyvose. Tais atvejais, kai sutartys turi būti sudaromos laikantis direktyvų [2004/17] ar [2004/18], šio straipsnio 2–6 dalių nuostatos netaikomos.

2. Išskyrus jei tai būtų draudžiama pagal nacionalinę teisę, vietos kompetentinga institucija – ar tai būtų integruotas keleivinio transporto viešąsias paslaugas teikianti atskira institucija, ar institucijų grupė – gali nuspręsti keleivinio transporto viešąsias paslaugas teikti pati arba tiesiogiai sudaryti viešųjų paslaugų sutartis su teisiškai atskiru subjektu, kurį vietos kompetentinga institucija, o institucijų grupės atveju – bent viena vietos kompetentinga institucija, kontroliuoja panašiai, kaip ji kontroliuoja savo padalinius. Kai vietos kompetentinga institucija priima tokį sprendimą, laikomasi toliau nurodytos tvarkos:

<…>

b) šis punktas taikomas [ši straipsnio dalis taikoma] su sąlyga, kad vidaus operatorius ir subjektas, kuriam šis operatorius daro bent mažiausią poveikį, savo keleivinio transporto viešųjų paslaugų veiklą vykdys vietos kompetentingai institucijai pavaldžioje teritorijoje – neatsižvelgiant į toje veikloje naudojamas linijas ar kitus pagalbinius elementus, patenkančius į kaimyninei vietos kompetentingai institucijai pavaldžią teritoriją, – ir nedalyvaus konkursuose dėl viešųjų keleivinio transporto paslaugų teikimo, organizuojamuose už vietos kompetentingai institucijai pavaldžios teritorijos ribų;

<…>“

Suomijos teisė

Viešųjų pirkimų įstatymas

6 2007 m. kovo 30 d. *laki julkisista hankinnoista (348/2007)* (Viešųjų pirkimų įstatymas (348/2007)), kuriuo perkelta Direktyva 2004/18, 10 straipsnyje numatyta, kad šis įstatymas netaikomas sutartims, kurias perkantysis subjektas sudaro su formaliai atskiru, bet sprendimus savarankiškai priimančiu subjektu, kai perkantysis subjektas vienas arba kartu su kitais perkančiaisiais subjektais kontroliuoja šį subjektą taip pat kaip ir savo padalinius ir kai šis atskiras subjektas pagrindinę savo veiklą vykdo su jį kontroliuojančiais perkančiaisiais subjektais.

1995 m. Savivaldybių įstatymas

7 Pagal 1995 m. kovo 17 d. *kuntalaki (365/1995)* (Savivaldybių įstatymas (365/1995), toliau – 1995 m. Savivaldybių įstatymas) 76 straipsnio 1 dalį savivaldybės gali sudarydamos sutartis savo užduotis vykdyti kartu. Pagal šio įstatymo 76 straipsnio 2 dalį savivaldybėms leidžiama susitarti, kad viena savivaldybė vykdys užduotį vienos ar kelių kitų savivaldybių vardu.

8 Šio įstatymo 77 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad tuo atveju, kai pagal sutartį viena savivaldybė įgyvendina vienos ar kelių kitų savivaldybių užduotis, toje sutartyje gali būti numatyta, kad atitinkamai kitos savivaldybės skirs dalį minėtos savivaldybės organo, atsakingo už tų užduočių vykdymą, narių.

2015 m. Savivaldybių įstatymas

9 1995 m. Savivaldybių įstatymas buvo panaikintas 2015 m. balandžio 10 d. *kuntalaki (410/2015)* (Savivaldybių įstatymas (410/2015), toliau – 2015 m. Savivaldybių įstatymas), įsigaliojusiu 2015 m. gegužės 1 d.

10 Pagal šio įstatymo 8 straipsnį savivaldybė gali pati vykdyti pagal įstatymą jai pavestas užduotis arba pagal sutartį atsakomybę už jų vykdymą perduoti kitai savivaldybei ar savivaldybių grupei. Už šių užduočių vykdymo organizavimą atsakinga savivaldybė ar savivaldybių grupė, be kita ko, turi užtikrinti vienodas galimybes naudotis atitinkamomis paslaugomis, nustatyti tokių paslaugų poreikį, apimtį ir kokybę, prisiimti atsakomybę už šių paslaugų teikimo būdą ir kontrolę, taip pat už atitinkamai institucijai tenkančių įgaliojimų įgyvendinimą. Be to, savivaldybė išlieka atsakinga už savo užduočių finansavimą, net jei atsakomybė už jų vykdymą perduota kitai savivaldybei ar savivaldybių grupei.

11 Pagal 2015 m. Savivaldybių įstatymo 49 straipsnį savivaldybės ir savivaldybių grupės gali susitarti bendrai įgyvendinti savo užduotis; viena iš tokio bendradarbiavimo formų, be kita ko, gali būti bendras organas. Šio įstatymo 50 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, nustatyta, kad Viešųjų pirkimų įstatymas netaikomas savivaldybių bendradarbiavimui, jei savivaldybė ar savivaldybių grupė sudaro sutartį su susijusiu subjektu, kaip tai suprantama pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnį, arba jei šis įstatymas tokiam bendradarbiavimui netaikomas remiantis kitu pagrindu.

12 2015 m. Savivaldybių įstatymo 50 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad tuo atveju, jei savivaldybė pagal sutartį perduoda atsakomybę už jai tenkančios užduoties vykdymo organizavimą kitai savivaldybei ar savivaldybių grupei, tokiam perdavimui netaikomas Viešųjų pirkimų įstatymas.

13 Pagal 2015 m. Savivaldybių įstatymo 51 straipsnio 1 dalį savivaldybė, laikoma „atsakinga savivaldybe“, gali įgyvendinti vienos ar kelių savivaldybių užduotį taip, kad tos savivaldybės turėtų bendrą organą, atsakingą už šios užduoties įgyvendinimą. Savivaldybės gali susitarti, kad kitos savivaldybės skirs dalį bendro organo narių.

14 Šio įstatymo 52 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sutartyje, pagal kurią įsteigiamas bendras organas (nurodyta šio sprendimo 11 punkte), be kita ko, turi būti konkrečiai nurodyti šio organo įgaliojimai ir, kai tikslinga, atsakomybės už organizavimą perdavimas, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 8 straipsnį, šio organo sudėtis ir kitų savivaldybių teisė skirti jo narius, išlaidų apskaičiavimo ir jų paskirstymo principai, taip pat tokios sutarties galiojimo trukmė ir nutraukimo tvarka.

Viešojo transporto įstatymas

15 2009 m. lapkričio 13 d. *joukkoliikennelaki (869/2009)* (Viešojo transporto įstatymas (869/2009)), iš dalies pakeisto 2011 m. gruodžio 9 d. *laki joukkoliikennelain muuttamisesta (1219/2011)* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Viešojo transporto įstatymas (1219/2011)) (toliau – Viešojo transporto įstatymas), 12 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad regioninė savivaldos institucija išduoda leidimus vežti tik jos veiklos teritorijoje vykdomais maršrutais.

16 Pagal Viešojo transporto įstatymo 4 straipsnį kelių transporto srityje kompetentingos institucijos, kaip jos suprantamos pagal Reglamentą Nr. 1370/2007, privalo nustatyti viešojo transporto paslaugų lygį savo veiklos teritorijoje. Pagal šią nuostatą nustatydamos paslaugų lygį šios institucijos įpareigojamos prireikus bendradarbiauti tarpusavyje, taip pat su savivaldybėmis ir regionų asociacijomis.

17 Šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pagal Reglamentą Nr. 1370/2007 vykdomo transporto klausimais kompetentingos institucijos yra atsakingos už paslaugų apibrėžimą. Vis dėlto už maršrutų planavimą ir grafikus gali būti atsakingi transporto operatoriai, institucijos arba ši atsakomybė gali būti jiems paskirstyta.

18 Pagal Viešojo transporto įstatymo 6 straipsnį kompetentingos institucijos turi planuoti viešojo transporto paslaugas pirmiausia kaip regioninę ar vietos sistemą, kad būtų sukurtas funkcionalus viešojo transporto tinklas. Planuodamos viešąjį transportą, institucijos bendradarbiauja tarpusavyje ir su kitomis savivaldybėmis.

19 Pagal šio įstatymo 14 straipsnio 4 dalį šios institucijos sprendimus dėl viešojo transporto paslaugų organizavimo savo veiklos teritorijoje ar jos dalyje priima remdamosi Reglamentu Nr. 1370/2007.

Įstatymas dėl paslaugų ir paramos priemonių neįgaliesiems

20 1987 m. balandžio 3 d. *laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987)* (Įstatymas dėl paslaugų ir paramos neįgaliesiems (380/1987)) 3 straipsnyje savivaldybėms pavedama organizuoti neįgaliųjų transporto paslaugas.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

21 2012 m. liepos 1 d. įsigaliojusia bendradarbiavimo sutartimi (toliau – bendradarbiavimo sutartis dėl viešojo transporto) Porio, Harjavaltos, Kokemekio, Ulvilos miestai ir Nakilos savivaldybė (Suomija) nusprendė patikėti tam tikras su transportu susijusias užduotis Porio miestui, kaip kompetentingai vietos institucijai. Šias užduotis savivaldybės, šios sutarties šalys, administruoja pagal 1995 m. Savivaldybių įstatymo 76 ir 77 straipsniuose numatytą tvarką, o Porio miestas šiuo klausimu įsteigia bendrą organą.

22 Porio regiono viešojo transporto komitetą (toliau – Viešojo transporto komitetas) sudaro penki Porio miesto paskirti nariai ir po vieną kiekvienos iš kitų savivaldybių, bendradarbiavimo sutarties dėl viešojo transporto šalių, paskirtą narį; šis komitetas yra kompetentinga institucija vietos transporto klausimais

Porio mieste ir išimtinai transporto šios sutarties šalių teritorijoje klausimais. Viešojo transporto komiteto veiklą reglamentuoja Porio miesto savivaldybės tarybos patvirtinti nuostatai ir šio komiteto patvirtintos valdymo taisyklės.

23 Pagal Reglamentą Nr. 1370/2007 tenkančios su viešuoju transportu susijusios išlaidos savivaldybėms, minėtos sutarties šalims, paskirstomos remiantis Viešojo transporto komiteto konkrečiai nustatyta tvarka. Rengdamos biudžetą ir finansinį planą savivaldybės, bendradarbiavimo sutarties dėl viešojo transporto šalys, turi turėti galimybę pateikti pasiūlymus dėl bendradarbiavimo tikslų ir finansavimo.

24 Viešojo transporto komiteto nuostatuose numatyta, kad jis yra bendra regioninė viešojo transporto šios sutarties šalių teritorijoje klausimais kompetentinga institucija, pavaldi Porio miesto tarybai ir valdybai. Šis komitetas atsakingas už viešojo transporto klausimais kompetentingai institucijai pagal Reglamentą Nr. 1370/2007 ir Viešojo transporto įstatymą tenkančių užduočių vykdymą. Šiuo pagrindu jis, be kita ko, nustato viešojo transporto paslaugų, teikiamų tik jo kompetencijos teritorijoje, organizavimo ir sutarčių sudarymo taisykles, kaip tai suprantama pagal šį reglamentą. Ji taip pat patvirtina sudarytinas sutartis ir sprendžia dėl tarifų ir rinkliavų.

25 2012 m. gruodžio 18 d. sudarytoje bendradarbiavimo sutartyje dėl socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo ir teikimo (toliau – bendradarbiavimo sutartis dėl sveikatos priežiūros paslaugų) Porio bei Ulvilos miestai ir Merikarvijos savivaldybė (Suomija), remdamiesi 2007 m. vasario 9 d. *laki kunta- ja palvelurenneuudistuksesta (169/2007)* (Įstatymas dėl savivaldybių ir paslaugų restruktūrizavimo (169/2007)) 76 ir 77 straipsniais, susitarė perduoti Porio miestui atsakomybę už socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimą ir teikimą visoje jų teritorijoje.

26 Ši sutartis grindžiama vadinamuoju „atsakingos savivaldybės“ modeliu, numatytu 1995 m. Savivaldybių įstatyme ir 2015 m. Savivaldybių įstatyme. Pagal šį modelį įvairioms savivaldybėms tenkančią užduotį visų jų vardu pagal jų sudarytą sutartį vykdo viena iš šių savivaldybių, laikoma „atsakinga savivaldybe“.

27 Bendradarbiavimo sutartyje dėl sveikatos priežiūros paslaugų nurodyta, kad Porio miestas yra „atsakingas miestas [arba atsakinga savivaldybė]“ arba „miestas šeimininkas“, o Ulvilos miestas ir Merikarvijos savivaldybė atitinkamai laikomi „susitariančiomis savivaldybėmis“.

28 Šioje sutartyje numatyta, kad socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų priemonės yra viena sistema, kurią atsakinga savivaldybė ir susitariančiosios savivaldybės plėtoja kartu. Atsakinga savivaldybė įvertina ir nustato gyventojų poreikius gauti socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas, sprendžia dėl šių gyventojams teikiamų paslaugų apimties ir kokybės, užtikrina, kad jie gautų reikiamas paslaugas, ir sprendžia, kaip šios paslaugos bus teikiamos. Ji taip pat yra atsakinga už socialinių ir sveikatos paslaugų prieinamumą, galimybes jomis naudotis ir kokybę, taip pat už jų kontrolę ir stebėseną.

29 Praktiškai atsakomybė už bendradarbiavimo teritorijoje teikiamų socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimą tenka Porio miesto Pagrindinių socialinių teisių užtikrinimo komitetui; šis komitetas yra mišrus, jį sudaro aštuoniolika narių, iš kurių tris skiria Ulvilos miestas, du – Merikarvijos savivaldybė, o likusius trylika – Porio miestas. Be to, bendradarbiavimo sutartyje dėl sveikatos priežiūros paslaugų numatyta, kad Porio miesto savivaldybės taryba tvirtina šio komiteto nuostatus ir nustato jo veiklos sritį bei uždavinius. Minėtas komitetas prisiima visą atsakomybę už socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas, šių paslaugų sistemą ir reikalingą biudžetą. Savo kompetencijos srityje jis, be kita ko, leidžia sudaryti sutartis ir sprendžia dėl už paslaugas ir kitus su jomis susijusius veiksmus taikomų rinkliavų pagal Porio miesto savivaldybės tarybos nustatytus bendruosius kriterijus. Be to, Porio miesto pagrindinių socialinių teisių užtikrinimo komitetas kiekvienais metais parengia paslaugų planą, kuriame apibrėžiamas konkretus paslaugų turinys, o plano projektas pateikiamas bendradarbiavimo sutartį dėl sveikatos priežiūros paslaugų sudariusioms savivaldybėms, kad šios pateiktų savo nuomonę. Galiausiai šioje sutartyje numatyta, kad socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų ekonominis valdymas yra toks: sudaromas biudžetas, sutartį sudariusios savivaldybės kartu rengia finansinį planą ir šių paslaugų planą, taip pat vykdoma išlaidų ir naudojimosi šiomis paslaugomis

stebėsena. Sąnaudos savo ruožtu paskirstomos atsižvelgiant į naudojimąsi socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis taip, kad kiekviena savivaldybė padengia faktines sąnaudas, atsiradusias dėl paslaugų, kuriomis naudojosi jos gyventojai ir gyventojai, už kuriuos ji atsakinga.

30 2015 m. gegužės 4 d. sprendime Porio miesto pagrindinių socialinių teisių užtikrinimo komitetas nusprendė, kad neįgaliųjų vežimą žemagrindžiais autobusais į darbą arba dienos priežiūros centrus visoje teritorijoje, kurioje taikoma bendradarbiavimo sutartis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, vykdys pats Porio miestas ir kad jo pavedimu šias paslaugas teiks akcinė bendrovė *Porin Linjat Oy*, kurios visos akcijos priklauso šiam miestui. Taigi Porio miestas nepaskelbė konkurso sutarčiai dėl neįgaliųjų vežimo sudaryti, o iškart sudarė ją su *Porin Linjat* pagal vadinamąją sutarties sudarymo *in house* tvarką, Suomijos teisėje apibrėžiamą kaip „sutarties sudarymas su susijusiu subjektu“.

31 Vis dėlto Porio miestas nurodo, kad anksčiau sudarė dvi kitas sutartis su *Porin Linjat* pagal bendradarbiavimo sutartį dėl viešojo transporto, t. y. pirma, 2013 m. rugsėjo 5 d. sudarytą vežimo sutartį laikotarpiui nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gegužės 31 d., susijusią su viešojo transporto valdymo lygiu Porio mieste ir su paslaugomis, dėl kurių reikia sudaryti sutartis su ūkio subjektais, kurios dalykas yra transporto maršrutai, jungiantys Porio miestą, Nakilos savivaldybę ir Harjavaltos bei Kokemekio miestus, ir, antra, 2014 m. birželio 11 d. sudarytą sutartį dėl transporto tarp Porio ir Ulvilos miestų laikotarpiu nuo 2014 m. liepos 1 d. iki 2016 m. gegužės 31 d.

32 *Lyttyläin Liikenne Oy* pateikė skundą dėl 2015 m. gegužės 4 d. Porio miesto pagrindinių socialinių teisių užtikrinimo komiteto sprendimo *markkinaoikeus* (ekonominių bylų teismas, Suomija); šis teismas panaikino šį sprendimą, motyvuodamas tuo, kad, pirma, *Porin Linjat* negali būti laikoma su Porio miestu „susijusiu subjektu“ arba jo „vidaus operatoriumi“, kaip tai suprantama pagal Įstatymo (348/2007)10 straipsnį, ir, antra, šiame įstatyme nenumatyta jokio kito pagrindo, kuriuo remiantis pagrindinėje byloje nagrinėjamam pirkimui būtų netaikomas reikalavimas skelbti konkursą. Šis teismas teigia, kad, priešingai nei Porio miestas, turintis penkis atstovus Viešojo transporto komitete, kitos savivaldybės, bendradarbiavimo sutarties dėl sveikatos priežiūros paslaugų šalys, turi tik po vieną atstovą šiame komitete, todėl negali kontroliuoti *Porin Linjat*. Vadinasi, į šios bendrovės pajamas, gautas teikiant viešojo transporto paslaugas šiose savivaldybėse, negali būti atsižvelgta vertinant, ar ši bendrovė didžiąją dalį savo veiklos vykdo ją kontroliuojančios perkančiosios organizacijos (šiuo atveju Porio miesto) naudai. Nors transporto paslaugų teikimas iš dalies grindžiamas Porio miesto priimtais aktais, vis dėlto *Porin Linjat* apyvartos, gautos teikiant transporto paslaugas šiame mieste, nepakanka, norint konstatuoti, kad ji yra su Porio miestu susijęs subjektas, nes *Porin Linjat* didžiąją dalį savo veiklos vykdo ne savo vienintelio akcininko naudai.

33 Porio miestas, palaikomas *Porin Linjat*, pateikė apeliacinį skundą *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Suomija); tame skunde jis tvirtina, kad ši bendrovė yra su juo susijęs subjektas. Iš tiesų *Porin Linjat* yra Porio miestui priklausanti ir jo kontroliuojama bendrovė, nuo 2009 m. ji, kaip konkurso dalyvė, nedalyvavo viešojo pirkimo procedūrose dėl transporto paslaugų teikimo. Be to, ji visiškai nedalyvavo konkurencinėje rinkoje. Remdamiesi bendradarbiavimo sutartimi dėl viešojo transporto, Harjavaltos, Kokemekio, Ulvilos miestai ir Nakilos savivaldybė pavedė Porio miestui, kaip atsakingai savivaldybei, organizuoti viešojo transporto veiklą bendradarbiaujančiose savivaldybėse. Todėl *Porin Linjat* apyvarta, gauta teikiant transporto paslaugas minėtų savivaldybių teritorijoje, priskiriama Porio miestui. Daugiau kaip 90 % *Porin Linjat* apyvartos gauta teikiant transporto paslaugas Porio mieste.

34 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar bendradarbiavimo sutartis dėl sveikatos priežiūros paslaugų dėl savo pobūdžio gali nepatekti į Direktyvos 2004/18 taikymo sritį dėl to, kad joje įtvirtintas įgaliojimų perdavimas ar viešojo sektoriaus subjektų bendradarbiavimas, arba dėl kokių nors kitų priežasčių.

35 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad Porio regiono savivaldybių bendradarbiavimas tiek socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų, tiek viešojo transporto paslaugų teikimo srityje grindžiamas vadinamuoju „atsakingos savivaldybės“ modeliu. Šiam teismui kyla klausimas, ar atsakingos savivaldybės sudaromoms viešojo pirkimo sutartims netaikoma pareiga skelbti konkursą, jei ši savivaldybė arba su ja susijęs subjektas įsigyja paslaugas, skirtas teikti bendradarbiavimo teritorijos savivaldybių gyventojams, šių savivaldybių vardu. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad vadinamasis „atsakingos savivaldybės“ modelis gali būti suprantamas kaip įgaliojimų perdavimas, kaip jis išaiškintas 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985). Vis dėlto tame sprendime aiškiai nenagrinėjamas klausimas, ar Sąjungos viešųjų pirkimų teisės aktuose numatyta pareiga skelbti konkursą turi būti taikoma priemonėms, patvirtintoms perdavus įgaliojimus.

36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad vadinamasis „atsakingos savivaldybės“ modelis taip pat galėtų būti traktuojamas kaip „viešojo sektoriaus subjektų bendradarbiavimas“. Vis dėlto šiuo atveju reikėtų patikslinimo, ar organizuodama paslaugų teikimą kitiems bendradarbiaujantiems perkantiesiems subjektams atsakinga savivaldybė gali be konkurso sudaryti sutartį su subjektu, susijusiu su ja.

37 Taip pat kyla klausimas, ar, viena vertus, siekiant nustatyti *Porin Linjat* apyvartos dalį, gautą teikiant viešojo transporto paslaugas Porio mieste, reikia atsižvelgti į apyvartą, susijusią su regioniniu transportu, kurį Porio miestas, kaip kompetentinga institucija, organizuoja Harjavaltos, Kokemekio bei Ulvilos miestų ir Nakilos savivaldybės vardu pagal bendradarbiavimo sutartį dėl viešojo transporto, ir, kita vertus, ar *Porin Linjat* apyvartos dalis, gauta teikiant viešojo transporto paslaugas Porio mieste, yra tokia, kad ši bendrovė gali būti laikoma šio miesto „kontroliuojamu subjektu“.

38 Kadangi Porio miestas sutartis dėl regioninio transporto paslaugų pirkimo sudaro ne tik savo, bet ir kitų savivaldybių, bendradarbiavimo sutarties dėl viešojo transporto šalių, vardu ir šios savivaldybės padengia dalį teikiamų paslaugų sąnaudų, kyla klausimas, ar Porio miestas gali būti laikomas perkančiąja organizacija, kiek tai susiję su visu regioniniu transportu, ir ar dėl to apskaičiuojant *Porin Linjat* apyvartą, gautą teikiant viešojo transporto paslaugas šiame mieste, reikia atsižvelgti į visas šias sutartis.

39 Šiomis aplinkybėmis *Korkein hallinto-oikeus* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2004/18] 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad [vadinamasis] „atsakingos savivaldybės“ modelis, įtvirtintas [pagrindinėje] byloje nagrinėjamoje savivaldybių bendradarbiavimo sutartyje, atitinka į šios direktyvos taikymo sritį nepatenkančiam įgaliojimų perdavimui (2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Remondis*, C-51/15, EU:C:2016:985) arba horizontaliam bendradarbiavimui, kuriam netaikoma pareiga skelbti konkursą (2013 m. birželio 13 d. Sprendimas *Piepenbrock*, C-386/11, EU:C:2013:385, ir nurodyta jurisprudencija), keliamus reikalavimus, o gal tai yra dar kitas atvejis?

2. Jei [vadinamasis] „atsakingos savivaldybės“ modelis, įtvirtintas bendradarbiavimo sutartyje, atitinka įgaliojimų perdavimui keliamus reikalavimus: ar tuo atveju, kai perdavus įgaliojimus sudaromos sutartys, viešasis subjektas, kuriam perduoti įgaliojimai, laikomas perkančiąja organizacija ir ar šis viešasis subjektas, remdamasis kitų savivaldybių jam perduotais įgaliojimais, gali kaip atsakinga savivaldybė sudaryti viešojo paslaugų pirkimo sutartis su subjektu, kuris su juo susijęs, neskelbdamas konkurso, jei, nesant atsakingos savivaldybės, šis viešasis paslaugų pirkimas būtų jam įgaliojimus perdavusių savivaldybių kompetencija?

3. Jei [vadinamasis] „atsakingos savivaldybės“ modelis, įtvirtintas bendradarbiavimo sutartyje, atitinka horizontaliam bendradarbiavimui keliamus reikalavimus: ar bendradarbiaujančios savivaldybės gali be konkurso sudaryti viešojo paslaugų pirkimo sutartis su viena iš bendradarbiaujančių savivaldybių, o ji – šias viešojo paslaugų pirkimo sutartis sudaryti su subjektu, kuris su ja susijęs?

4. Vertinant, ar bendrovė reikšmingą dalį savo veiklos vykdo ją kontroliuojančios savivaldybės naudai, ar, apskaičiuojant su šia savivaldybe susijusią apyvartą, turi būti atsižvelgiama į savivaldybei priklausančios bendrovės, teikiančios transporto paslaugas, kaip tai suprantama pagal [Reglamentą Nr. 1370/2007], apyvartą tiek, kiek bendrovė šią apyvartą gauna iš transporto paslaugų, kurias organizuoja ši savivaldybė, kaip kompetentinga institucija pagal minėtą reglamentą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

40 Pirma, nors, skirtingai nei bendradarbiavimo sutarties dėl sveikatos priežiūros paslaugų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškiai nenurodė bendradarbiavimo sutarties dėl viešojo transporto teisinio pobūdžio, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pastarąja sutartimi Harjavaltos, Kokemekio bei Ulvilos miestai ir Nakilos savivaldybė patikėjo Porio miestui, kaip atsakingai savivaldybei, organizuoti viešojo transporto veiklą bendradarbiaujančiose savivaldybėse.

41 Taigi iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog bendradarbiavimo sutartis dėl viešojo transporto, kaip ir bendradarbiavimo sutartis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, grindžiama vadinamuoju „atsakingos savivaldybės“ modeliu.

42 Vadinasi, būtent remdamasis šia prielaida Teisingumo Teismas nagrinės prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus.

43 Antra, bendradarbiavimo sutartį dėl viešojo transporto ir bendradarbiavimo sutartį dėl sveikatos priežiūros paslaugų sudarė ne tos pačios šalys. Bendradarbiavimo sutartį dėl viešojo transporto sudarė Porio, Harjavaltos, Kokemekio bei Ulvilos miestai ir Nakilos savivaldybė. O bendradarbiavimo sutartį dėl sveikatos priežiūros paslaugų sudarė Porio bei Ulvilos miestai ir Merikarvijos savivaldybė.

44 Trečia, pažymėtina, kad kaip „atsakinga savivaldybė“ Porio miestas turi teikti šiose dviejose sutartyse nurodytas paslaugas. Šiuo tikslu jis pasitelkia susijusį subjektą, t. y. vidaus operatorių, kurio visos akcijos priklauso jam ir kurį jis visiškai kontroliuoja, t. y. *Porin Linjat*.

Dėl pirmojo klausimo

45 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad sutartis, pagal kurią savivaldybės, šios sutarties šalys, vienai iš jų patiki organizuoti paslaugų teikimą už jas, nepatenka į Direktyvos 2004/18 taikymo sritį dėl to, kad tai yra įgaliojimų perdavimas, kaip tai suprantama pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, išaiškintą 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985), arba perkančiųjų organizacijų bendradarbiavimas, kuriam netaikomas reikalavimas skelbti konkursą, kaip tai suprantama pagal 2013 m. birželio 13 d. Sprendimą *Piepenbrock* (C-386/11, EU:C:2013:385).

46 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985, 40 ir 41 punktai) Teisingumo Teismas pažymėjo, kad kompetencijos paskirstymui valstybėje narėje yra taikoma apsauga, nustatyta pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, pagal kurią Sąjunga privalo gerbti valstybių narių nacionalinį savitumą, neatsiejamą nuo pagrindinių politinių ir konstitucinių jų struktūrų, įskaitant regioninę ir vietos

savivaldą. Be to, kadangi šis kompetencijos paskirstymas nėra nekintantis, ESS 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta apsauga taip pat susijusi su kompetencijos reorganizavimu valstybėje narėje. Toks reorganizavimas, kuris gali būti vykdomas, be kita ko, valdžios institucijoms savanoriškai perduodant įgaliojimus, lemia tai, kad anksčiau kompetenciją turėjusi valdžios institucija atleidžiama nuo pareigos vykdyti tam tikras viešąsias funkcijas arba ji netenka ar pati atsisako teisės vykdyti tam tikras viešąsias funkcijas, nes ši pareiga ir ši teisė priskirta kitai valdžios institucijai.

47 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985) 42–44punktuose taip pat nurodyta, kad toks įgaliojimų perdavimas neatitinka visų sąlygų, nustatytų viešojo pirkimo sutarties sąvokos apibrėžtyje. Iš tiesų viešojo pirkimo sutartis, kuriai taikoma Direktyva 2004/18, gali būti tik dėl piniginės naudos sudaryta sutartis. Šis atlygintinas pobūdis reiškia, kad viešojo pirkimo sutartį sudariusiai perkančiajai organizacijai už atlygį pagal tą sutartį suteikiama paslauga, kuri turi tiesioginę ekonominę vertę šiai perkančiajai organizacijai. Šios sutarties abipusiškumo pobūdis yra esminis viešojo pirkimo sutarties požymis. Taigi vien dėl aplinkybės, kad valdžios institucija netenka anksčiau jai priskirtos kompetencijos, išnyksta bet koks ekonominis interesas vykdyti užduotis, kurios atitinka šią kompetenciją.

48 Atsižvelgiant į tai, tam, kad kompetencijos perdavimas tarp viešosios valdžios institucijų būtų laikomas vidaus organizavimo veiksmu, kuriam taikoma ESS 4 straipsnio 2 dalis, būtina, kad kompetenciją turinti valdžios institucija turėtų teisę organizuoti iš šios kompetencijos kylančių užduočių vykdymą ir sukurti su šiomis funkcijomis susijusią reguliavimo sistemą, taip pat, kad ji būtų savarankiška finansiniu požiūriu ir tai leistų jai užtikrinti minėtų funkcijų finansavimą. Taigi iš pradžių kompetenciją turėjusi valdžios institucija negali išsaugoti su tomis pačiomis funkcijomis susijusios pagrindinės atsakomybės, pasilikti tų funkcijų finansinės kontrolės arba iš anksto pritarti sprendimams, kuriuos ketina priimti jos paskirtas subjektas. Taigi kompetencijos perdavimas reiškia, kad naujai kompetenciją įgijusi valdžios institucija turi įgyvendinti šią kompetenciją savarankiškai ir pati atsakyti už jos įgyvendinimą (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Remondis*, C-51/15, EU:C:2016:985, 49 ir 51 punktus).

49 Vis dėlto valdžios institucijos teisė veikti savarankiškai nereiškia, kad naujai kompetenciją įgijusiam subjektui negalėtų daryti įtakos joks kitas viešasis subjektas. Iš tiesų subjektas, kuris perduoda kompetenciją, gali išsaugoti tam tikrą teisę kontroliuoti su perduota viešąja paslauga susijusias funkcijas. Tačiau dėl tokios įtakos, galinčios pasireikšti per tokį organą kaip bendra taryba, sudaryta iš anksčiau kompetenciją turėjusių vietos valdžios institucijų atstovų, draudžiama iš principo bet kokiu būdu kištis į konkrečią tvarką, susijusią su užduočių, kurios patenka į perduotos kompetencijos sritį, vykdymu (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Remondis*, C-51/15, EU:C:2016:985, 52 punktą).

50 Nagrinėjamu atveju, pirma, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal bendradarbiavimo sutartį dėl sveikatos priežiūros paslaugų savivaldybės, šios sutarties šalys, perduoda Porio miestui atsakomybę organizuoti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimą šiose savivaldybėse. Šis savanoriškas įgaliojimų perdavimas grindžiamas Įstatymu (169/2007).

51 Antra, taip sukurtos bendradarbiavimo teritorijos valdymas organizuojamas taikant 1995 m. Savivaldybių įstatymo 76 ir 77 straipsniuose nustatytą tvarką. Vadinasi, pagal bendradarbiavimo sutartį dėl sveikatos priežiūros paslaugų atsakingai savivaldybei suteikiama atsakomybė įvertinti ir nustatyti atitinkamų savivaldybių gyventojų poreikius gauti socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas, nuspręsti dėl šių gyventojams teikiamų paslaugų apimties ir kokybės ir užtikrinti, kad jie gautų reikiamas paslaugas. Atsakinga savivaldybė taip pat sprendžia, kaip šios paslaugos bus teikiamos, priima sprendimus dėl šių paslaugų prieinamumo, galimybės jomis naudotis ir kokybės, taip pat dėl jų kontrolės ir stebėsenos.

52 Trečia, atsakomybė už socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimo bendradarbiavimo teritorijoje organizavimą praktiškai patikėta bendram organui, šiuo atveju Porio miesto Pagrindinių socialinių teisių užtikrinimo komitetui, kurio sudėtis ir uždaviniai apibūdinti šio sprendimo 29 punkte.

53 Ketvirta, bendradarbiavimo sutartyje dėl sveikatos priežiūros paslaugų numatyta, kad Porio miesto savivaldybės taryba tvirtina šio komiteto nuostatus ir nustato jo veiklos sritį bei uždavinius.

54 Penkta, šioje bendradarbiavimo sutartyje numatyta, kad socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų ekonominis valdymas yra toks: sudaromas biudžetas, šią sutartį sudariusios savivaldybės kartu rengia finansinį planą ir šių paslaugų planą, taip pat vykdoma išlaidų ir naudojimosi šiomis paslaugomis stebėsena.

55 Šešta, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų sąnaudos paskirstomos atsižvelgiant į naudojimąsi šiomis paslaugomis taip, kad kiekviena savivaldybė padengia faktines sąnaudas, atsiradusias dėl paslaugų, kuriomis naudojosi jos gyventojai ir gyventojai, už kuriuos ji atsakinga.

56 Taigi, atrodo, kad įgaliojimų perdavimui, kaip jis suprantamas pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, keliamos sąlygos yra įvykdytos, todėl bendradarbiavimo sutartis dėl sveikatos priežiūros paslaugų nėra „viešoji [viešojo pirkimo] sutartis“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 dalies a punktą, tačiau tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Vadinasi, ši bendradarbiavimo sutartis nepatenka į Direktyvos 2004/18 taikymo sritį.

57 Tokiomis aplinkybėmis nereikia nagrinėti, ar bendradarbiavimo sutartis dėl sveikatos priežiūros paslaugų taip pat gali reikšti perkančiųjų organizacijų bendradarbiavimą, kuriam netaikomas reikalavimas skelbti konkursą, kaip tai suprantama pagal 2009 m. birželio 9 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-480/06, EU:C:2009:357) ir 2013 m. birželio 13 d. Sprendimą *Piepenbrock* (C-386/11, EU:C:2013:385).

58 Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad sutartis, pagal kurią savivaldybės, šios sutarties šalys, vienai iš jų patiki organizuoti paslaugas šių savivaldybių naudai, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį dėl to, kad tai yra įgaliojimų perdavimas, kaip jis suprantamas pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, išaiškintą 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985).

Dėl antrojo ir ketvirtojo klausimų

59 Antruoju ir ketvirtuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad dėl bendradarbiavimo sutarties, pagal kurią jos šalys perduoda vienai iš jų atsakomybę organizuoti paslaugas jų naudai, šią savivaldybę galima laikyti perkančiąja organizacija, kai sutartys sudaromos jau perdavus įgaliojimus, ir jai suteikiama teisė paslaugų, apimančių ne vien jos, bet ir kitų savivaldybių, tokios sutarties šalių, poreikius, teikimą be konkurso patikėti *in house* subjektui, jei, nesant tokio įgaliojimų perdavimo, minėtos savivaldybės turėtų pačios užtikrinti savo poreikius.

60 Iš atsakymo į pirmąjį klausimą matyti, kad vadinamasis „atsakingos savivaldybės“ modelis reiškia įgaliojimų perdavimą, kaip tai suprantama pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, kaip ji išaiškinta 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985), tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

61 Pagal savo pobūdį toks įgaliojimų perdavimas reiškia, kad kitos bendradarbiavimo sutartį sudariusios savivaldybės atsisako savo įgaliojimų atsakingos savivaldybės naudai. Iš tiesų, kaip nurodyta šio sprendimo 26 punkte, pagal vadinamąjį „atsakingos savivaldybės“ modelį tokia savivaldybė šių kitų savivaldybių vardu vykdo užduotį, kurią iki tol kiekviena savivaldybė vykdė pati.

62 Taigi dėl šio perdavimo atsakinga savivaldybė tam tikra prasme perima savo kontrahentų teises ir pareigas, kiek tai susiję su paslaugų, dėl kurių sudaryta vadinamuoju „atsakingos savivaldybės“ modeliu grindžiama bendradarbiavimo sutartis, teikimu.

63 Vadinasi, nagrinėjamu atveju subjektas, kuriam perduodami įgaliojimai, t. y. atsakinga savivaldybė, turi patenkinti kitų savivaldybių, bendradarbiavimo sutarties dėl sveikatos priežiūros paslaugų šalių, poreikius ir teikti pagrindinėje byloje nagrinėjamas socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas visoje teritorijoje, kurioje taikoma ši sutartis, tačiau kiekviena savivaldybė turi padengti faktines paslaugų, kuriomis naudojosi jos gyventojai ir gyventojai, už kuriuos ji atsakinga, sąnaudas.

64 Taigi tam, kad įgaliojimų perdavimas, kaip jis suprantamas pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, išaiškintą 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985), būtų veiksmingas, valdžios institucija, kuriai perduota užduotis, tuo atveju, kai sudaro sutartis dėl paslaugos teikimo, turi būti laikoma perkančiąja organizacija su šia užduotimi susijusiais klausimais visoje sutartį, kuria perduodami įgaliojimai, sudariusių savivaldybių teritorijoje.

65 Vis dėlto reikia įvertinti, ar ši perkančioji organizacija gali pasitelkti *in house* subjektą, kad patenkintų ne tik savo, bet ir jai įgaliojimus perdavusių savivaldybių poreikius.

66 Kai perkančioji organizacija sudaro sutartis *in house*, laikoma, kad ji naudojasi savo ištekliais. Iš tiesų, net jei subjektas, su kuriuo sudaroma sutartis, teisiškai yra nuo jos atskirtas, šis subjektas praktiškai priskiriamas prie jos padalinių, jei įvykdytos dvi sąlygos. Pirma, perkančioji organizacija turi kontroliuoti subjektą, su kuriuo sudaryta sutartis, panašiai kaip kontroliuoja savo padalinius. Antra, šis subjektas didžiąją savo veiklos dalį turi vykdyti vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų, kurioms jis priklauso, naudai (šiuo klausimu žr. 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Teckal*, C-107/98, EU:C:1999:562, 50 punktą ir 2006 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Carbotermo ir Consorzio Alisei*, C-340/04, EU:C:2006:308, 33 punktą).

67 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją pirmoji sąlyga laikoma įvykdyta, jei perkančiajai organizacijai, vienai ar kartu su kitomis valdžios institucijomis, priklauso visas bendrovės, su kuria sudaryta sutartis, kapitalas. Ši aplinkybė iš esmės rodo, kad perkančioji organizacija kontroliuoja šią bendrovę panašiai kaip savo padalinius (2007 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Asemfo*, C-295/05, EU:C:2007:227, 57 punktas ir 2008 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Coditel Brabant*, C-324/07, EU:C:2008:621, 30 punktas).

68 Nors iki šiol Teisingumo Teismas pripažino sutarties sudarymą *in house* tik tais atvejais, kai perkančiajai organizacijai priklausė visas arba dalis subjekto, su kuriuo sudaryta sutartis, kapitalas, negalima iš to daryti išvados, kad tuomet, kai remiamasi vadinamuoju „atsakingos savivaldybės“ modeliu, kaip jis suprantamas pagal Suomijos teisę, perkančioji organizacija, šiuo atveju atsakinga savivaldybė, negali sudaryti sutarties *in house*, siekdama patenkinti perkančiųjų organizacijų, su kuriomis sudarė šiuo modeliu grindžiamą sutartį, poreikius, vien dėl to, kad kitos savivaldybės, šios sutarties šalys, neturi jokios *in house* subjekto kapitalo dalies. Kapitalo dalies turėjimo kriterijus iš tiesų negali būti vienintelė priemonė šiam tikslui pasiekti, nes kontrolė, analogiška tai, kurią perkančioji organizacija vykdo savo padalinių atžvilgiu, gali pasireikšti kitaip, ne vien per kapitalo aspektą.

69 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, pirma, iš atsakymo į pirmąjį klausimą ir iš šio sprendimo 40–42 punktų matyti, jog nagrinėjamu atveju kitos savivaldybės perdavė įgaliojimus Porio miestui ne tik pagal bendradarbiavimo sutartį dėl viešojo transporto, bet ir pagal bendradarbiavimo sutartį dėl

sveikatos priežiūros paslaugų. Be to, iš šio sprendimo 60–64 punktų matyti, kad dėl šio įgaliojimų perdavimo Porio miestas, kaip „atsakinga savivaldybė“, susitariančiųjų savivaldybių vardu vykdo jam patikėtas užduotis. Taip pat neginčijama, kad subjektas, su kuriuo sudaryta sutartis, t. y. *Porin Linjat*, yra su Porio miestu susijęs ir jo kontroliuojamas subjektas. Vadinasi, Porio miestas neišvengiamai turi būti laikomas perkančiąja organizacija šių užduočių klausimais, kai sudaro sutartis dėl paslaugų.

70 Antra, darant prielaidą, kad perdavus įgaliojimus, kaip tai suprantama pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, išaiškintą 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985), taikytinas reikalavimas, kad *in house* subjektą turi kartu kontroliuoti perkančioji organizacija, kuriai perduoti įgaliojimai, ir kitos perkančiosios organizacijos, perdavusios atitinkamus įgaliojimus, pakanka konstatuoti, kad vadinamasis „atsakingos savivaldybės“ modelis suteikia šiuo modeliu grindžiamą sutartį sudariusioms savivaldybėms galimybę taip pat kaip ir atsakingai savivaldybei daryti lemiamą įtaką subjekto, su kuriuo sudaryta sutartis, strateginiams tikslams ir svarbiems sprendimams, taigi ir vykdyti veiksmingą, struktūrinę ir funkcionalią kontrolę, nors joms ir nepriklauso dalis *in house* subjekto kapitalo (pagal analogiją žr. 2005 m. spalio 13 d. Sprendimo *Parking Brixen*, C-458/03, EU:C:2005:605, 65 punktą; 2006 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Carbotermo ir Consorzio Alisei*, C-340/04, EU:C:2006:308, 36 punktą; 2012 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Econord*, C-182/11 ir C-183/11, EU:C:2012:758, 27 punktą ir 2014 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Datenlotsen Informationssysteme*, C-15/13, EU:C:2014:303, 26 punktą).

71 Dėl šio sprendimo 66 punkte nurodytos antrosios sąlygos, pagal kurią subjektas, su kuriuo sudaryta sutartis, didžiąją savo veiklos dalį turi vykdyti vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų, kurioms jis priklauso, naudai, pažymėtina, kad tuo atveju, kai įmonė priklauso kelioms valdžios institucijoms, ši sąlyga gali būti įvykdyta, jei ši įmonė didžiąją savo veiklos dalį vykdo su visomis šiomis institucijomis, o ne tik su konkrečia viena iš jų (šiuo klausimu žr. 2006 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Carbotermo ir Consorzio Alisei*, C-340/04, EU:C:2006:308, 70 ir 71 punktus). Šiuo reikalavimu siekiama užtikrinti, kad Direktyva 2004/18 ir toliau būtų taikoma tuo atveju, kai vienos ar kelių valdžios institucijų kontroliuojama įmonė veikia rinkoje ir dėl to gali konkuruoti su kitomis įmonėmis. Iš tikrųjų įmonė nebūtinai praranda veiksmų laisvę vien dėl to, kad su ja susijusius sprendimus kontroliuoja viena ar daugiau valdžios institucijų, kurioms ji priklauso, jeigu ji dar gali didelę dalį savo ūkinės veiklos vykdyti su kitais ūkio subjektais (2016 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Undis Servizi*, C-553/15, EU:C:2016:935, 32 ir 33 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

72 Taigi reikia išnagrinėti, ar sutarčių dėl paslaugų teikimo sudarymas su *in house* subjektu remiantis dviem bendradarbiavimo sutartimis, kuriomis įgaliojimai perduodami tai pačiai atsakingai savivaldybei, kurios sudarytos dėl skirtingų paslaugų, kurias sudarė ne tos pačios sutarčių šalys ir kurios skirtos patenkinti tiek pačios perkančiosios organizacijos, tiek kitų šias sutartis sudariusių perkančiųjų organizacijų poreikiams, gali būti prilyginamas veiklai perkančiosios organizacijos naudai.

73 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, primintos šio sprendimo 10, 24–26, 29–31 ir 33 punktuose, matyti, kad abiejų pagrindinėje byloje nagrinėjamų bendradarbiavimo sutarčių įgyvendinimas siejamas su tam tikromis garantijomis, užkertančiomis kelią tam, kad *in house* subjektas taptų orientuotas į rinką ir įgytų savarankiškumą, dėl kurio susilpnėtų Porio miesto ir jo kontrahentų vykdoma kontrolė, tačiau tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas (pagal analogiją žr. 2008 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Coditel Brabant*, C-324/07, EU:C:2008:621, 36 punktą).

74 Kadangi šiose bendradarbiavimo sutartyse yra pakankamai garantijų, apsaugančių nuo bet kokio konkurencijos pažeidimo, nesvarbu, kad šių sutarčių taikymo sritys *ratione personae* ir *ratione materiae* nesutampa.

75 Vadinasi, siekiant nustatyti, ar *in house* subjektas didžiąją savo veiklos dalį vykdo jį kontroliuojančios vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų naudai, reikia atsižvelgti į visą veiklą, kurią jis vykdo pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamas bendradarbiavimo sutartis.

76 Taigi pagrindinės bylos aplinkybėmis, siekiant apskaičiuoti *Porin Linjat* apyvartos dalį, susijusią su pagrindinėje byloje nagrinėjamų paslaugų teikimu, prie apyvartos, kurią ši bendrovė gavo šio miesto pavedimu pagal bendradarbiavimo sutartį dėl sveikatos priežiūros paslaugų ir pagal bendradarbiavimo sutartį dėl viešojo transporto, kad būtų patenkinti šio miesto poreikiai, reikia pridėti apyvartą, kurią ši bendrovė gavo kitų savivaldybių, minėtų sutarčių šalių, pavedimu.

77 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į antrąjį ir ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad dėl bendradarbiavimo sutarties, pagal kurią savivaldybės, šios sutarties šalys, perduoda vienai iš jų atsakomybę organizuoti paslaugas šių savivaldybių naudai, šią savivaldybę galima laikyti perkančiąja organizacija, kai sutartys sudaromos jau perdavus įgaliojimus, ir jai suteikiama teisė paslaugų, apimančių ne vien jos, bet ir kitų savivaldybių, tokios sutarties šalių, poreikius, teikimą be konkurso patikėti *in house* subjektui, jei, nesant tokio įgaliojimų perdavimo, minėtos savivaldybės turėtų pačios užtikrinti savo poreikius.

Dėl trečiojo klausimo

78 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, į trečiąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

79 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad sutartis, pagal kurią savivaldybės, šios sutarties šalys, vienai iš jų patiki organizuoti paslaugas šių savivaldybių naudai, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį dėl to, kad tai yra įgaliojimų perdavimas, kaip jis suprantamas pagal ESS 4 straipsnio 2 dalį, išaiškintą 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendime *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985).**

2. **Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad dėl bendradarbiavimo sutarties, pagal kurią savivaldybės, šios sutarties šalys, perduoda vienai iš jų atsakomybę organizuoti paslaugas šių savivaldybių naudai, šią savivaldybę galima laikyti perkančiąja organizacija, kai sutartys sudaromos jau perdavus įgaliojimus, ir jai suteikiama teisė paslaugų, apimančių ne vien jos, bet ir kitų savivaldybių, tokios sutarties šalių, poreikius, teikimą be konkurso patikėti *in house* subjektui, jei, nesant tokio įgaliojimų perdavimo, minėtos savivaldybės turėtų pačios užtikrinti savo poreikius.**

Parašai.